

Svenska musikbiblioteksförningens synpunkter på utkastet till nationell biblioteksstrategi ”Från ord till handling”

Inledning:

Svenska musikbiblioteksförningen (SMBF) välkomnar möjligheten att inkomma med synpunkter på utkastet till nationell biblioteksstrategi. Vi argumenterar här för att musikens betydelse på Sveriges bibliotek får en helt annan tyngd i den slutliga biblioteksstrategin än den har fått i utkastet. Dessutom tar vi tillfället i akt att reda ut några missförstånd.

Svenska musikbiblioteksförningen förordar att följande punkter beaktas i den nationella biblioteksstrategin - se SMBF:s depesch (dnr 6.7-2015-1181, 2018):

- bibliotekslagen slår fast att varje folkbibliotek ska erbjuda medborgarna kvalitativa musiksamlingar
- Kungliga biblioteket upprättar en tjänst som musikbibliotekarie
- tjänster som bibliotekskonsulenter i musik inrättas vid Sveriges länsbibliotek
- ansvarsfördelningen mellan Kungliga biblioteket och Musik- och teaterbiblioteket regleras
- en central instans tillhandahåller katalogposter för noter och fonogram
- musikdelen i SAB-systemet behålls och utvecklas
- biblioteksutbildningarna erbjuder kurser i musikbiblioteksarbete
- nationella licenser för strömmande musiktjänster tecknas

Bibliotek med musiksamlingar

I Kerstin Assarsson Rizzis kartläggning av 31 humanistiska specialbibliotek utanför högskolan (presentation under Dag för specialbiblioteken 2011-09-26) ingick endast två musikbibliotek: Musik- och teaterbiblioteket i Stockholm (MTB) och Svenskt visarkiv (bägge tillhörande Musikverket). Den inledande meningen under rubriken Musikbibliotek, ”Det finns flera specialbibliotek inom musikområdet”, bör således omformuleras

Musiksamlingar finns däremot på många typer av bibliotek. Därför skulle vi vilja förorda ”Bibliotek med musiksamlingar” som samlingsrubrik. SMBF:s medlemmar finns på folkbibliotek, universitetsbibliotek, bibliotek vid konsert- och operahus, Musik- och teaterbiblioteket i Stockholm, Kungliga biblioteket, Sveriges Radio m.fl.

Kungliga musikhögskolans bibliotek tillhör landets enda fristående musikhögskola. Övriga bibliotek som betjänar Sveriges högre musikutbildning hör numera organisatoriskt till universitetsbibliotek. Man talar inte längre om institutionsbibliotek (vänligen ändra därför påföljande mening i samma stycke).

I vår depesch koncentrerade vi oss på musik på folkbibliotek eftersom vi anser att den spelar en särskild roll för främjandet av samhällsviktiga funktioner som demokrati, jämlikhet, integration, bildning och lärande. Musikens förmåga att bygga broar mellan människor är unik.

Nationellt ansvar för musikbiblioteksfrågor

I Sverige har vi en ovanlig situation med ett särskilt bibliotek för musik och teater (MTB) vid sidan av vårt nationalbibliotek (KB). Det har givit upphov till oklarheter när det gäller ansvaret för musikbiblioteksfrågor. SMBF anser att detta behöver regleras. Om ansvaret skulle tillfalla MTB måste erforderliga resurser tilldelas. Under alla omständigheter anser vi att Kungliga biblioteket ska ha en musikbibliotekarie som ser till att förvalta och levandegöra vårt svenska muskarv.

Musik är inte bara ljudinspelningar

Många personer tycks sätta likhetstecken mellan musik och ljudinspelningar. Därför vill vi att materialtyperna musiktryck och musikhandskrifter lyfts fram i biblioteksstrategin. Om musik kan sägas vara ett språk är noterna dess skrift. Man behöver alltså noter för att kunna läsa musik. Vi är helt överens med vad som står i utkastet: ”Musik är en kulturform som många människor utövar eller vill utöva. Biblioteksanvändarnas delaktighet och egenutövande är en del i bibliotekens framgång”. Det står också om noter att det är ”en mycket efterfrågad medieform”. Ett brett notbestånd på landets folkbibliotek ger möjlighet att bekanta sig med flera genrer, få inspiration och göra upptäckter oavsett var man bor i Sverige. Man kan leta repertoar och bedöma svårighetsgrad. Några notaffärer där man kan botanisera finns inte längre kvar. Utgångspunkten ska vara ”allsidighet och kvalitet”, som bibliotekslagen föreskriver. Målgruppen är: Alla - amatörer och proffs, unga som gamla!

SMBF motsätter sig kraftfullt följande mening i utkastet: ”Det är inte effektivt eller meningsfullt för alla folkbibliotek att ha egna större samlingar av noter och musiktryck som kan möta det lokala musiklivets behov.” Vi häpnar över formuleringen som helt strider mot våra medlemmars åsikter och erfarenheter. I depeschen skriver vi:

”Folkbiblioteken stöttar det lokala musiklivet på olika sätt, inte minst genom att tillhandahålla noter. Det kan gälla elever i kulturskolan, körer, ensembler, revysällskap m.fl. Samarbete finns också med kyrkor, begravningsbyråer, teatergrupper, föreningar, festivaler etc.”

Vi stödjer oss på den danska bibliotekslagen:

” § 1. Folkebibliotekernes formål er at fremme oplysning, uddannelse og kulturel aktivitet ved at stille bøger, tidsskrifter, lyd-bøger og andre egnede materialer til rådighed såsom **musikbaerende materialer** og elektroniske informationsressourcer, herunder Internet og multimedier.”

Vi stödjer oss också på International Music Councils deklaration ”5 Music Rights” (punkt 2 och 3)

”The right for all children and adults...
2. to learn musical languages and skills
3. to have access to musical involvement through participation, listening, creation, and information”

Övriga kommentarer:

Vi föreslår att den större texten om fjärrlån (i blått) tas bort eller formuleras om så att den inte får en negativ utformning. Fjärrlåneverksamheten på Musik- och teaterbiblioteket fungerar utmärkt.

Beträffande nedgången i utlån av CD-skivor (påpekas bör att utlåningen dock fortfarande är hög) känns texten också lite onödigt lång och negativ. Istället vill vi gärna ta fasta på vad ni skriver avslutningsvis om vad biblioteken kan **erbjudas**. Det är mycket bra att personalens ämneskompetens framhålls. Dessutom noternas betydelse (vänligen observera att noter och musiktryck är samma sak). Beträffande ordet arrangemang skulle det nog bytas ut mot ”programverksamhet”.

Avslutning

Vi ansluter oss till SUHF:s förhoppning att det slutliga förslaget till nationell biblioteksstrategi skickas på remiss. Vår önskan är då att återkomma med ett remissvar.

Enl. uppdrag Pia Shekhter, Ordförande för Svenska musikbiblioteksförningen. Göteborg, 2018-11-12